

"Iš kitų mūsų karpinių žuvų salatis išsiskiria grakščiu kūnu, savo forma primena didelę aukšlę..." "Salačio grobis - smulkios žuvys, pavyzdžiui, gruzliai, šapaliukai, o ypač aukšlės, kurias jis labai savotiškai gaudo. Aukos salatis netyko pasislėpęs, kad galėtų iš pasalų užpulti užsižiopsojusią žuvelę, kaip kad lydekos, taip pat nepersekioja nusižiūrėto grobio, kaip sterikai. Salačio taktika kitokia - jis netikėtu šuoliu puola į plaukiojančių vandens paviršiumi mažų žuvelių pulką, staiga pasisuka ir tą pačią akimirką savo plačia uodega duoda stiprų smūgį..."

"Salačių buvimo vietas, pasak meškeriojų, visai neblogai parodo žuvėdros, kurios žino, kiek kartų per dieną ir kuriuo metu maitinasi šie plėšikai. Paprastai žuvėdros pasirodo kiek prieš šioms žuvims išplaukiant į medžioklę ir greitai išsisklaido, kai jų smūgiai pasibaigia..."

"Dabar, kai paplito vobleriai, iš dirbtinių masalų ar tik ne jie bus geriausi - galima juos iš už krūmų nuplukdyti į salačio medžioklės vietą, vertingi ir mažesni "mepsiukai", spalva ir forma labiau primenantys aukšlikes..."

"Labai dažnai įtarus salatis vejasi blizgutę iki pat kranto, todėl pamačius paskui ją judantį juodą šešėlį reikia sparčiau sukti arba net truktelėti blizgutę ir taip priversti salatį ją griebti..."

Apie salatį daug rašoma ir daug šnekama. Vargšų lašiša, žuvis žaibas - taip ir panašiai vadinamas šis bene vienintelis tikras karpinių šeimos plėšrūnas. Nežinau kodėl, bet apie jų žūklę dažnai pasakojama pernelyg vaizdžiai, mistiškai, kartais jiems suteikiamos tokios savybės, kurių apskritai niekada neturėjo. Gal ir klystu, bet man atrodo, kad jeigu salatis vasarą nesidaužytų vandens paviršiuje, nesukeltų tokių įspūdingų ratilų, tai susidomėjimas juo būtų kur kas mažesnis. Daugelis net nežinotų, kad tokia žuvis yra ir kad ją galima pagauti.

Salatis

Parašė Rolandas Kažimėkas
Ketvirtadienis, 22 Kovas 2012 13:25

Skaitydamas straipsnius apie šį plėšrūną, visada gali rasti daug nesąmonių, keistų hipotezių ar šiaip niekada nepasitvirtinančių prognozių. Užtenka tik užmesti akį į keletą šio straipsnio pradžioje išspausdintų visai atsitiktinai parinktų citatų, ir gali pasirodyti, kad salatis - vos ne kažkokia mistinė būtybė, vandenyje besielgianti pagal visai kitus dėsnius nei visos kitos žuvys.

Straipsniuose apie salačių žūklę pastebėjau, kad visur minimi tie patys standartiniai žvejybos būdai, visur kalbama apie dideles upes ir, kaip visada, trečdalis straipsnio skiriama meškeriotojo elgesiui bei maskuotės principams aptarti. Susidaro keistas įspūdis, kad autoriai žvejoja tik ponerštinėse salačių susitelkimo vietose ir tik Nemuno arba Neries rėvose. Apie mažesnes upes - Nevėžį, Strėvą ar Dubysą - net neužsimenama, o ką jau kalbėti apie stovintį vandenį - Kauno marias. Rečiau rasi aprašytų salačių gaudymo subtilybių vasarą, tai yra tuo metu, kai jie išsiskirsto po visą upę ir kiekvienas karaliauja savo medžioklės plote.

Dažnai pažįstami spinningautojai mėgsta pasigirti: "Va, užpernai pagavau tiek salačių, o pernai - dukart tiek. Šiomet reikės rimtai užsiimti jų žūkle ir pagerinti savo asmeninį rekordą". Bet jie niekada nepripažįsta, kad ta sėkmingoji žūklė būna tik tada, kai šios žuvis dar susitelkę į būrius, tupi ir medžioja vienoje konkrečioje vietoje. Jie niekada nepasakoja, kad nuo to laiko, kai šie plėšrūnai išsiskirsto, į savo "rekordų knygą" negali įrašyti nei vieno laimikio.

Naujam sezonui atėjus, vėl bus tas pats - ir vėl tam tikrais metų laikais visi girsis gausybe salačių laimikių, o vėliau tylės, nes pasigirti galės tik tie, kurie šias žuvis žvejoti moka, kurie jų ieško, kurie atsainiai numoja ranka į lydekas ir tyliai, lyg šešėliai, sliūkina per dambą nenorėdami sutrukdyti vienintelio aktyvaus salačio pietų.

Salatis - labai įdomi žuvis. Tačiau aš jos niekada nepavadinčiau vargšų lašiša. Nes jis - tikrai ne lašiša, o jo žūklei reikia gerų, gana brangių ir kokybiškų įrankių. Gal daugelis su manimi ir nesutiks, tačiau norėčiau priminti, kad kalbu ne tik apie salačių žūklę tam tikru periodu, kai jie gerai kimba visiems ir populiariose vietose, bet apskritai apie šių žuvų gaudymą ištisą sezoną ir visur, tai yra ten, kur jos gyvena.

Per daugelį spinningavimo metų salatis mane yra nustebinęs ne kartą. Gerai atsimenu tą laikotarpį, kai nebuvo nei įrankių, nei patirties, kai vidurvasarį, plieskiant karščiui, su draugu, dabar žinomu muselininku, Nemune vaikėmės vieną periodiškai, kas dešimt minučių, savo teritoriją tikrinantį salatį. Gerai atsimenu, kai po keturių valandų vargo alinančiame trisdešimties laipsnių karštyje ištiesėme ant žolės kojas supratę, kad žuvis už mus buvo kur kas gudresnė, o mes dar daug ko nežinojome.

Vėliau buvo visko - ir pagautų salačių, ir tuščių smūgių, ir tų galingų ratilų, kurie vis toldavo, o tu

Salatis

Parašė Rolandas Kažimėkas
Ketvirtadienis, 22 Kovas 2012 13:25

nesugebėdavai išpešti nei vieno laimikio. Dar vėliau atradau stovinčių vandenių, tiksliau - Kauno marių, salačius.

Bet labiausiai mane nustebino mažesnių upių salačiai. Kol jų ten nebuvo aptikęs, tol net nežinojau, kad nedidelėje tik šapalais ir kilograminėmis lydekėmis garsėjančioje upėje gali būti gigantiškų salačių. Kai pagavau pirmuosius, buvau kone apstulbęs. Iki šiol negaliu tvirtai pasakyti, iš kur mažesnėse upėse jų atsiradę.

Logiškai mąstant, gal tai iš didesnių upių į intakus suplaukę salačiai, tačiau pradedi galvoti visai kitaip, kai sužvejoji žuvį, kuri pagal savo ilgį turėtų sverti keturis kilogramus, o tesveria tik du su puse. Ir svarbiausia, kad beveik aštuoniasdešimt procentų nedidelių upių salačių buvo pagauti nenaudojant tradicinės šių žuvų žūklės technikos. Tačiau tai nebuvo atsitiktiniai laimikiai. Nors ne visada mačiau smūgius, tačiau viena kita žuvis išduodavo ne tik savo buveinę, bet ir tai, kad tam tikrame upės ruože salačių yra pakankamai daug.

Salatis iš tiesų yra vienintelė karpinių šeimos žuvis, išskirtinai gyvenanti kaip tikra plėšrūnė. Vien žvilgtelėjęs į jo kūną supranti, kad tai upės žuvis. Supranti, kad ji sugeba ne tik kovoti su stipria upės srove, bet ir kaip torpeda šauti iš vienos vietos į kitą. Salatis ne tik greitas, bet ir labai puikiai sugeba manevruoti. Esu įsitikinęs, kad jis ne tik gali išvystyti didelį pagreitį, bet ir įsibėgėjęs sustoti vietoje ar staiga apsisukti 180 laipsnių kampu.

Šis plėšrūnas ne tik labai greitai plaukia, bet ir puikiai mato. Jo akys pakankamai didelės, be to, yra kūno viršuje. Salatis pripratęs žiūrėti į viršų, ir jeigu jis muša, yra vandens paviršiuje ir mato daugiau, nei galime įsivaizduoti.

Dar salatis nuo kitų žuvų skiriasi savo burna. Kai pražiodini trijų kilogramų gražuolį, supranti, kad ten gali tilpti bent puskilogramis aukšlių. Supranti, kad jam nieko nereikia kramtyti, kad gerai nusitaikius auka pati atsiranda skrandyje. Tai nenuostabu, nes salačio galva vidutiniškai sudaro apie dvidešimt keturis procentus jo kūno ilgio.

Prieš šnekėdamas apie salačių žūklę, negaliu nepaminėti kelių labai svarbių momentų. Visų pirma Mėgėjiškos žūklės ir žuvų išteklių apsaugos taisyklės draudžia žvejoti mažesnius nei 52 cm salačius. Daugeliui žvejų toks draudimas kelia nuostabą. Žmonės niekaip negali suprasti, kodėl tokie dideli reikalavimai, nes dažniausiai 52 cm ilgio salatis jau sveria per du kilogramus.

Ichtiologų duomenimis, salatis subręsta gana vėlai - penktais - septintais savo gyvenimo metais, o Kauno mariose dar vėliau - septintaisiais aštuntaisiais. Tokiu draudimu siekiama, kad žuvis bent vieną kartą išnerštų. Be abejo, galima diskutuoti, ar 52 cm nėra per daug, ar netikslinga būtų sumažinti draudžiamo imti salačio ilgį, tačiau ne tai svarbiausia ir problemos tai

Salatis

Parašė Rolandas Kažimėkas
Ketvirtadienis, 22 Kovas 2012 13:25

neišsprendžia. Beje, žymūs Lietuvos ichtiologai 1992 metais išleistoje knygelėje "Lietuvos retosios žuvis" siūlo gaudyti ne mažesnius nei 40 - 45 cm ilgio salačius.

Salatis kulinariu požiūriu nėra vertinga žuvis, tačiau jų mūšų upėse nėra daug. Kartais salačiai sudaro pusę, kartais - vieną, o kartais- tris procentus visų žuvų. Negali sakyti, kad salačiai nyksta dėl ekologinių priežasčių. Šios žuvis nėra labai jautrios užterštam vandeniui. Kur kas didesnę žalą daro meškeriojai ir verslininkai išgaudydami dar nesubrendusius salačius.

Antra, tose pačiose taisyklėse kolkas yra nurodyti tik vėžių, lydekų, kiršlių ir upėtakių žūklės draudimo laikotarpiai. Netrukus turėtų atsirasti ir sterkių žūklės draudimas. Tačiau to tikrai neužtenka, nes visi gerai žino, kad kai kurios žuvis neršto metu, nors ir nenorėdamos būti, vis tiek godžiai griebia masalą. Ne išimtis ir salačiai. Per nerštą jie visą laiką gerai kimba, tampa agresyvūs, o tuo naudojasi daugelis spinningautojų.

Tokios yra šių dienų realijos. Tielieka tikėtis, kad tie žvejai, kuriems salatis brangus kaip žūklės objektas, bent neršto metu susilaikys nuo žūklės arba bent jau paleis pavasarinius dar ne-išneršusius salačius. Mums tik atrodo, kad šių žuvų yra daug, nes jos šiltesniu metų laiku triukšmauja, kelia vandens paviršiuje tikrą chaosą. Jeigu taip elgtųsi ešeriai, to chaoso būtų daug daugiau.

Salačio patelė gali padėti nuo šimto šešiasdešimt tūkstančių iki pusės milijono ikrelių. Tai gana daug, tačiau toks skaičius nieko nerodo - tai tik statistika. Kur kas svarbiau, kiek iš ikrelių išsirta mailiaus ir koks jo procentas pasiekia brandos amžių.

Salatis

Parašė Rolandas Kažimėkas
Ketvirtadienis, 22 Kovas 2012 13:25

